

Творча активність як мотиваційний компонент у системі підготовки спеціаліста до творчої професійної діяльності

У статті проведено аналіз психолого-педагогічної, методичної літератури з проблеми дослідження. Уточнено визначення поняття “активність”, “творча активність”, наведені різні погляди щодо визначення суттєвих ознак та характеристик цього складного особистісного утворення; конкретизовані структурні компоненти, що складають зміст творчої активності, критерії та рівні її сформованості в студентів. Проаналізовано специфіку фахової підготовки студентів, і на основі аналізу досягнень вітчизняної й зарубіжної психологічної науки виявлені різні підходи в дослідженні процесу формування творчої активності як важливої характеристики професіоналізму сучасного вчителя.

Ключові слова: творча активність, інтелектуальна активність, професійна спрямованість, творчий потенціал, творча професійна діяльність.

В статье проведен анализ психолого-педагогической, методической литературы по проблеме исследования. Уточнено определение понятия “активность”, “творческая активность”, приведены различные точки зрения определение существенных признаков и характеристик этого сложного личностного образования; конкретизированы структурные компоненты, составляющие содержание творческой активности, критерии и уровни ее сформированности у студентов. Проанализирована специфика профессиональной подготовки студентов, и на основе анализа достижений отечественной и зарубежной психологической науки выявлены различные подходы в исследовании процесса формирования творческой активности как важной характеристики профессионализма современного учителя.

Ключевые слова: творческая активность, интеллектуальная активность, профессиональная направленность, творческий потенциал, творческая профессиональная деятельность.

У рамках структурного реформування системи вищої освіти, модернізації освітніх програм, впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес особливої значущості набуває проблема ефективної професійної підготовки майбутнього спеціаліста. Відповідно до можливостей і потреб сучасної молоді, орієнтуючись на вимоги внутрішнього та зовнішнього ринку праці

щодо конкурентоспроможності фахівців, згідно з європейськими нормами і стандартами, перед вищими навчальними закладами постало важливе завдання – формування та розвиток студента як активної творчої соціально зрілої особистості.

Модернізація вітчизняної освіти і її входження у загальноєвропейський освітній простір також висувають нові вимоги до професійної підготовки майбутніх вчителів. Сучасний вчитель передусім має бути висококваліфікованим і далекоглядним професіоналом, самостійним, творчо активним, з посиленою відповідальністю за власний професійний розвиток, свідомим та відданим патріотом України, тонким психологом, котрий володіє інформаційними та педагогічними технологіями.

Для глибокого і повного оволодіння матеріалом вузівських навчальних програм необхідно постійно вдосконалювати свої знання, виробляти навички дослідника, активізувати пізнавальну діяльність. Процес навчальної діяльності у вузі сьогодні все більше спрямовується на збільшення самостійної роботи студентів, яка базується на активній навчально-пізнавальній діяльності.

Аналіз психологічної та педагогічної літератури переконує, що традиційна інформаційно-догматична форма навчання не забезпечує формування і розвиток у студентів умінь і навичок самостійної пізнавальної активності, не розвиває творчу активність. Суперечності між вимогами, що ставляться до сучасного спеціаліста, і рівнем готовності студентів до майбутньої діяльності, між потребою саморозвитку, самоактуалізації і можливостями освіти вимагають нових взаємин між суб'єктами навчального процесу, певних психологічних умов активізації цього процесу.

Неоднозначність підходів до розв'язання даної проблеми, її соціальна значущість й недостатня розробленість у психолого-педагогічній літературі обумовили вибір теми дослідження – “Творча активність як мотиваційний компонент в системі підготовки спеціаліста до творчої професійної діяльності”.

Отже, сьогодні пріоритетного значення набуває творчий підхід у сфері професіоналізації, а принцип креативності, що “полягає у максимальній орієнтації на творче начало у навчальній діяльності, засвоєнні власного досвіду творчої діяльності”, визначає результативність та ефективність професійної діяльності майбутнього спеціаліста [4].

Розглядаючи творчість як джерело та засіб ефективної самореалізації та самоактуалізації особистості, перспективним, на нашу думку, є дослідження основних рушійних сил творчості, що спонукають людину до здійснення творчої професійної діяльності.

Зазначимо, що одиницею творчості в психологічному вимірі професійної діяльності є творча активність особистості. Підтвердження цього факту знаходимо в наукових дослідженнях багатьох вітчизняних та російських дослідників, зокрема, Д.Б. Богоявленської, Н.В. Вишнякової, В.М. Дружиніна, В.П. Зінченка, С.Д. Максименка, Н.І. Непомнящої, Я.О. Пономарьова та ін.

Вивчення й аналіз наукової літератури дозволяє говорити про різні думки щодо визначення сутності понять “активність”, “творча активність”. Активність трактують як провідну рису людської особистості (М.О.Лазарєв, В.І.Лозова); здатність людини до свідомої трудової й соціальної діяльності (С.У.Гончаренко); діяльний стан розуму, почуттів і волі особистості (Л.П.Арістова); умову й момент реалізації особистісних потреб (Ю.Л.Воробйов); якість ставлення людини до життя й діяльності (В.О.Сухомлинський); одну із властивостей особистості, посилену, енергійну діяльність (Л.В.Кондрашова); готовність до оволодіння знаннями (Н.О.Половнікова); вольовий стан, що характеризує посилену пізнавальну роботу особистості (Р.А.Нізамов); прагнення мобілізувати морально-вольові зусилля на досягнення цілей пізнання (Т.І.Шамова) та ін.

Творча активність розглядається авторами як показник і характеристика професійної діяльності (В.С.Біблер, Л.С.Виготський, С.С.Гольдентріхт). Деякі дослідники визначають її сутність як міру, ставлення до діяльності (О.В.Жуганов, Г.Л.Пonomаренко, Г.І.Щукіна); ставлення до дійсності, комплекс властивостей, що поєднують інтелектуальні, вольові й емоційні процеси (М.Є.Воробйов, Е.Ю.Мізюрова).

У трактуванні визначення “творча активність” існує декілька підходів: особистісний (як складної, комплексної характеристики особистості); діяльнісний (як інтегративна категорія, що перетворює діяльність у творчий процес); особистісно діяльнісний (коли активність є важливою характеристикою діяльності творчої особистості, що забезпечує їй професійний зріст і саморозвиток). Різні погляди щодо визначення сутності творчої активності підтверджують складність досліджуваного феномена, інтерес багатьох дослідників до його вивчення, бажання виділити різні сторони цього особистісного утворення.

Джерелом творчої активності особистості виступає потреба, що визначає її спрямованість на творчий процес. Потреба у здійсненні творчих перетворень – показник високого рівня розвитку особистості.

У наукових вченнях творча активність трактується по-різному. Узагальнене пояснення природи творчої активності знаходимо в

роботах вітчизняного дослідника С.Д. Максименка. Він вбачає в ній ґрунтовний атрибут психічного взагалі, пояснюючи це такими механізмами психіки, як проектування й опрідметнення; креативність виступає як визначальна й вихідна функція існування психіки людини.

На думку вітчизняної дослідниці Д.Б. Богоявленської, синонімічним творчій активності виступає термін “інтелектуальна активність”. “Інтелектуальна активність” – винятково особистісна властивість, це властивість цілісної особистості, що відображає процесуальну взаємодію пізнавальних і мотиваційних факторів в їх єдності, де абстрагування однієї з сторін неможливе [1]. У розумінні природи творчої активності Богоявленська виокремлює дві основні позиції: “інтелектуальна активність” розглядається як синонімічне поняття будь-якої розумової діяльності, оскільки обов’язковим для будь-якої інтелектуальної діяльності є стан активності. Отже, інтелектуальна активність у цьому плані виступає як психічна активність взагалі. Це тлумачення є досить широким та узагальненим.

Таким чином, Д.Б. Богоявленська розкриває “інтелектуальну активність” через пізнавальні та мотиваційні характеристики творчої особистості в їх інтегральній цілісності.

Аналогічної точки зору дотримується й В.П. Зінченко, який розглядає творчу активність як інтелектуальну здібність, як мотив прояву діяльності або ж, навіть, як особливий стан особистості. Розгляд кожного з цих елементів як окремого призводить до втрати загального змісту явища.

Про існування інтелектуальної активності в структурі творчої діяльності говорить і Я.О. Пономарьов [8]. Розглядаючи психологічний механізм творчості, серед якостей особистості він вказує на існування мотиваційної напруги – формально-динамічна характеристика пошукової домінанти – інтелектуальна активність, ініціатива. Я.О. Пономарьов переконаний, що оптимальний інтелектуально-мотиваційний розвиток – необхідна умова успіху творчої діяльності в галузі науки та сучасної техніки.

М.С. Бургін переконаний, що саме інтелектуальна активність і є головним механізмом функціонування стратегій творчої діяльності. Саме цілеспрямоване мислення реалізує ті чи інші стратегічні операції, допомагаючи обрати більш релевантні стратегії, формувати, удосконалювати та розвивати їх. Навіть якщо робиться все це несвідомо, інтелектуальна активність спричинюється до включення інших механізмів, що реалізують ці функції.

Ю.В. Мороз цим терміном позначає комплекс інтелектуальних і особистісних особливостей індивіда, що сприяють самостійній постановці проблем, народженню значної кількості оригінальних ідей і нешаблонному їх вирішенню.

Найбільш узагальненими в галузі дослідження творчої активності особистості є здобутки науковців Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. Вчені дотримуються думки, що творча активність є необхідною умовою виявлення і розвитку творчого потенціалу особи та механізмом реалізації її творчих здібностей. Вона виявляється в трьох категоріальних формах: в особистості як творчому потенціалі у вигляді інтеріоризації, потім у соціумі як творчому процесі діяльності у вигляді екстеріоризації з метою створення і розповсюдження творчого досвіду і в кінці знову в особистісній інтеріоризації як творчому особистісному новоутворенні, набуваючи на основі накопиченого творчого та інтелектуального досвіду нової форми особистісного саморозвитку.

Педагогічний аспект проблеми розкривається у роботах Л.Аристової, В.Андреева, Ю.Бабанського, М.Данилова, Б.Коротяєва, І.Лернера, Л.Мамот, В.Паламарчука, О.Савченко, М.Скаткина, Т.Шамової, Г.Щукіної та ін.

Аналіз основних психолого-педагогічних концепцій та поглядів на проблему формування творчої активності засвідчив, що різні визначення даного явища відрізняються не стільки протилежністю позицій, скільки ступенем повноти їх характеристик.

Творча активність розглядається як творча діяльність (М.Данилов, А.Люблінська, М.Махмутов), як якість особистості (Ш.Генелін, В.Кузін, В.Максакова, М.Матюшкін), як специфічна потреба особистості (Л.Божович), а також без вказівки на конкретний напрямок (Б.Асаф'єв, Н.Ветлугіна). Але у різних поглядах на творчу активність простежуються деякі загальні риси: розуміння її як складної якості особистості з акцентуванням уваги на ініціативі творчого суб'єкта та неповторного індивідуального образу, пошуків і відкриття нового.

Так, поняття “активність” і “творчість” розглядається у певному взаємозв'язку та взаємозалежності. Активність — як риса особистості, що проявляється у стані готовності й прагненні до самостійної діяльності. Творчість — як діяльність людини, що спрямована не тільки на створення нових за змістом та формою матеріальних і духовних цінностей, але й і на розвиток самої особистості (Ю.Бабанський, І. Лернер, В. Паламарчук, Т. Шамова, Г. Щукіна, Г. Шевченко). Тому вважаємо за потрібне досліджувати активність особистості та творчі прояви в одній психологічній площині.

Наукові дослідження сьогодення мають тенденцію до переходу від розробки загальної теорії творчості до знаходження шляхів навчання творчої діяльності.

Розвиток активності особистості у навчальному процесі розглядають багато психологів і педагогів (Ю.К.Бабанський, М.О.Данилов, І.А.Зязюн, О.В.Киричук, І.Я.Лернер, О.М.Матюшкін, М.І.Махмутов, М.М.Скаткін, Н.Ф.Тализіна, Г.І.Щукіна та ін.

Особливості пізнавальної активності студентів досліджувались у працях Б.Ц.Бадмаєва, В.П.Беспалька, Ю.З.Гільбуха, О.В.Киричука, А.Ф.Єсаулова та ін. Вивчались питання розвитку творчих задатків у навчально-пізнавальній діяльності студентів (В.І.Андрєєв, М.І.Воловникова, Н.С.Литвиненко, Р.А.Низамов, А.І.Остапенко, Ю.С.Савченко, К.Х.Сапієва, О.Е.Широких та ін.); взаємозв'язку пізнавальної діяльності та її активізації в процесі вивчення окремих дисциплін (Х.Ш.Бахтіярова, С.А.Кашин і В.В.Кудіна, Н.І.Дідусь, К.Х.Сапієва, О.Н.Саричева, М.В.Сухомлинова, Л.Єнебиш); окремих аспектів пізнавальної активності (Р.В.Олійник).

Творча активність має такі характерні ознаки: новизна, оригінальність (творчий стиль, багатство індивідуальної натури), комунікація (самовираження та самореалізація), ціннісність (соціальна й особиста), незапланованість, надситуативність, безкорисливість творчої діяльності тощо. Основою творчої активності особистості є виникнення й розв'язання творчого завдання, проблемної ситуації, а джерелом – внутрішній саморух особистості до творчої самореалізації та самовдосконалення.

Основні структурні компоненти творчої активності особистості:

- пізнавально-діяльнісний компонент – активність студента в оволодінні знаннями, уміннями та навичками, що є важливими для відповідної творчої діяльності (художньо-естетичної, науково-технічної, дослідницько-експериментальної), стимулює особистість до самостійної творчої праці, забезпечує її вміння використовувати здобуті знання під час розв'язання творчих завдань;
- мотиваційно-вольовий компонент – сформованість у студентів позитивних мотивів творчої діяльності, вольових рис особистості (цілеспрямованості, організованості, самостійності) та її ціннісних орієнтирів, що забезпечують включення у творчу діяльність;
- змістовно-операційний компонент – сформованість активно-перетворювального ставлення студентів до власної діяльності,

цілісність змісту, форм і методів творчої діяльності, її перспективність, цілісність, мобільність, результативність та надійність;

- емоційний компонент – здатність особистості до активного творчого сприйняття оточуючої дійсності, вміння спілкуватися з іншими людьми (однолітками, педагогами), в процесі якого відбувається налагодження позитивних контактів, зміна особистісних установок, прийняття колективних норм життєдіяльності;
- самооцінний компонент – прагнення студента до творчого пізнання своєї особистості, виявлення та розвитку власного творчого потенціалу, самооцінка своїх індивідуальних якостей, здатності до самовиховання, вміння аналізувати і реально оцінювати свої вчинки, визначати спрямованість і динаміку саморозвитку.

Формування творчої активності є процесом прогресивних змін особистості у часі і просторі, що відображається у кількісних, якісних і структурних творчих перетвореннях особистості як цілісної системи і полягає в керованому розвитку її творчих здібностей та інтелекту на основі пробудження інтересу до творчої діяльності, оволодіння методами творчого здобуття знань і їх творчого використання на практиці, формуванні культури інтелектуально-творчої праці та індивідуального стилю пізнавальної і творчої діяльності.

Модель формування творчої активності особистості має передбачати такі послідовні етапи: підготовчий → інтегрувальний → креативний. На підготовчому етапі процесу формування творчої активності має бути забезпечено:

- досягнення прогностико-діагностичного рівня розвитку творчої активності на основі самопізнання та самовизначення особистості, готовність до переходу на рівень активного засвоєння нових способів пізнавальної та творчої діяльності;
- формування загальної уяви про творчу активність та її основні компоненти;
- пробудження пізнавального інтересу до творчої діяльності, корекцію самооцінки внутрішніх творчих потенцій;
- сформованість вміння планувати та практично реалізовувати власну творчу ініціативу.

Завданням інтегрувального етапу процесу формування творчої активності є:

- досягнення рівня активного засвоєння способів творчої діяльності та їх свідомого використання;

- подальше відпрацювання практичних умінь самоорганізації, саморегуляції, самоконтролю і конкретних предметних умінь здійснення пізнавальної та творчої діяльності;
- розвиток творчих здібностей у різних формах творчої діяльності.

Креативний етап процесу формування творчої активності має на меті досягнення:

- стійкої творчої спрямованості у всіх видах діяльності;
- високого рівня розвитку мотивації творчої діяльності, що дозволяє особистості реалізувати свій творчий потенціал;
- розкриття неповторної індивідуальності вихованця, винятковості власної творчої діяльності, що має оригінальний перетворювальний характер.

Рівень сформованості творчої активності особистості можна оцінити за такими критеріями:

- низький рівень – слабка мотивація творчої діяльності особистості – творча активність проявляється залежно від випадкових обставин, спостерігається пасивність у різних видах творчої діяльності, в мисленні домінує аналогія, самостійні міркування з поставленої творчої проблеми відсутні;
- середній рівень – усвідомлена творча активність особистості з проявом самостійних творчих дій, викликана зовнішніми стимулами; властиві дисциплінованість і відповідальність за результат творчої діяльності, хоча творча ініціатива і творче мислення характеризуються певною шаблонністю; нестандартність та оригінальність у творчій діяльності можлива лише за умови педагогічної підтримки;
- високий рівень – яскраво виражене творче спрямування діяльності особистості; властиві стійкі пізнавальні інтереси, велике бажання включатися у різноманітну творчу діяльність, присутні максимальна самостійність у різних видах творчості, цілеспрямованість у творчих пошуках, наполегливість під час виконання творчих завдань, дисциплінованість і відповідальність; знання, вміння та навички творчої поведінки застосовуються свідомо і конструктивно, властивий інтерес до пошукової та дослідницької роботи, здатність висувати гіпотези, оригінальні ідеї.

Творча активність майбутнього педагога в педагогічній діяльності виявляється у винахідливості, оригінальності, нестереотипності, творчій уяві, асоціативному сприйнятті, інтуїції, емпатії, культурі почуттів і натхненні. Змістовний аспект творчої

активності поєднує в собі інтереси й потреби, спрямованість і схильності, рівень розвитку інтелектуальних, емоційних, вольових якостей і дії, що обумовлюють результативність різних видів діяльності студентів. Багатоаспектність змісту визначає й багатокомпонентність її структури.

Позитивна динаміка рівня творчої активності поєднана з виявленням потреби студентів в особистісно-професійному зростанні, нестандартному виконанні навчальних завдань, їхньому стійкому інтересі до саморозвитку, самовдосконалення й професійного самоствердження.

Педагогічна підготовка майбутніх вчителів та динаміка рівня їхньої активності в позитивний бік перебуває в безпосередньому зв'язку і взаємозумовленості. Досягнення позитивних результатів можливе в тому випадку, якщо майбутній фахівець у навчальній роботі може знайти себе, виразити своє "Я", досягти професійного й особистого успіху.

Педагогічна підготовка майбутніх вчителів повинна бути орієнтована на особистість студента й поєднувати в собі такі компоненти:

- особистісно-гуманітарну орієнтацію завдань, змісту і способів організації навчальної роботи;
- системне бачення студентами педагогічної діяльності;
- спрямованість усіх дидактичних засобів на розвиток педагогічних здібностей і творчого стилю діяльності майбутніх учителів;
- впровадження в освітній процес педагогічного моніторингу і своєчасне діагностування рівня виявлення творчої активності студентів.

У ході дослідження було встановлено, що успішність формування творчої активності залежить від сукупності умов:

- орієнтації педагогічного процесу на розвиток особистості студента відповідно до його можливостей і здібностей;
- наявності стійкої позитивної мотивації педагогічної діяльності;
- постановки завдань у формі рольової перспективи;
- організації навчальної роботи у вигляді імітаційно-ігрової і проблемно-ситуаційної моделі;
- створення освітнього середовища, яке забезпечує кожному студентові вільний вибір навчальних ролей, психологічний комфорт і ситуацію успіху.

Дотримання вищезгаданих умов забезпечує результативність у формуванні творчої активності майбутніх учителів.

Проведене експериментальне дослідження було спрямоване на виявлення у студентів рівнів сформованості творчої активності. Відповідно до структурних компонентів виявлена система критеріїв, які відображають специфічність творчих проявів, а саме:

- мотиваційний, що виражає спрямованість особистості на діяльність та відображається у визначенні творчих потреб та інтересу до діяльності, реалізуючи свої творчі здібності, в задоволенні від процесу творчої діяльності;
- евристичний, що визначається ступенем інтелектуально-творчої ініціативи і креативності та відображається в ініціативності у набутті знань, умінь, навичок, висуванні ідей, в ініціативності та здатності до висування плану та оригінальних варіантів вирішення завдань, в ініціативності та здатності до створення оригінальних продуктів творчої діяльності;
- діяльнісно-вольовий, що характеризується ступенем творчої самостійності, спрямованістю на саморозвиток, що відображається в уміннях самостійно здобувати знання в навчально-професійній діяльності, самостійно оперувати знаннями, уміннями і навичками, в створенні власних результатів на основі трансформації та інтерпретації знань, умінь і навичок.

За даними експериментального дослідження, яке охоплювало 124 студенти вишу, нами було зафіксовано три рівні сформованості творчої активності – низький, середній та високий.

Низький (репродуктивний) рівень притаманний 32% студентів. Він характеризується пасивністю в різних сферах навчально-виховного процесу, інтерес та ініціатива до педагогічної діяльності виявляються епізодично. Творчий елемент не має яскраво вираженого характеру, в основі лежить репродуктивний стиль діяльності. Таких студентів спонукають до виконання творчих завдань інші. Спостерігається відсутність умінь самостійного вирішення творчих завдань, виконання їх відбувається за допомогою готових зразків, порад педагога. Самостійно не усвідомлюється можливість інтерпретації набутих знань, умінь та навичок. Творча активність проявляється ситуативно, залежить від випадкових обставин, малорезультативна. Зафіксовано низький рівень здатності до рефлексивного осягнення результатів діяльності.

Середній (перехідний) рівень творчої активності охопив 42,6% студентів, які продемонстрували мінливість прояву стилю діяльності від репродуктивного до творчого. Інтерес до творчої педагогічної діяльності та участі в ній виявляється епізодично.

Енергійність, ініціативність, активність виявляються не постійно, залежно від обставин, складності заходу, настрою. Творча активність спонукається як внутрішніми (ініціатива студентів), так і зовнішніми (поштовх до виявлення творчої активності з боку інших) стимулами. Студентам цього рівня притаманне частково самостійне виконання творчих завдань. Інтенсивність самостійної роботи періодична, залежить від змісту навчального матеріалу, інших обставин. Виявлення творчої активності не завжди супроводжується створенням оригінальних продуктів діяльності. Спостерігається середній рівень інтенсивності рефлексування щодо результатів власної діяльності.

Високий (продуктивно-творчий) рівень виявився притаманним 25,4% студентів. Характерними ознаками діяльності студентів цього рівня було визнано енергійність, ініціативність, цілеспрямованість, загальну активність, яскраву спрямованість на творчу педагогічну діяльність, стійку потребу в самореалізації, самовдосконаленні. Майбутні вчителі перебувають у стані готовності до самостійних перетворюючих дій, виявляють стійке бажання до оволодіння новими знаннями, їх інтерпретації, до виконання творчих завдань. Студенти цього рівня висувають неординарні ідеї, самостійно складають план творчої діяльності та пропонують оригінальні варіанти вирішення завдань. Процес самостійної творчої роботи проходить інтенсивно, приносить емоційне задоволення. Студенти виявляють високий рівень здатності до рефлексії власної творчої діяльності.

Аналіз результатів стосовно діагностики рівнів творчої активності студентів дозволив зробити висновок про те, що загальний стан творчої активності виявився недостатнім для забезпечення повноцінного творчого розвитку майбутнього вчителя та визначив потребу в розробці ефективної методики формування творчої активності в процесі навчально-професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Богоявленская Д.Б. Интеллектуальная активность как проблема творчества / Д.Б. Богоявленская. – Ростов-на-Дону, 1983. – 173 с.
2. Вишнякова Н.Ф. Психологические основы развития креативности в профессиональной акмеологии / Н.Ф. Вишнякова. – М., 1996. – С. 31.
3. Дружинин В.Н. Когнитивные способности: структура, диагностика, развитие / В.Н. Дружинин. – СПб.: Иматон, 2001. – 224 с.

4. Кісіль М.В. Креативність і прагматизм для сучасної освіти / М.В.Кісіль // Вісник Дніпропетровського університету. Серія “Філософія, соціологія, політологія”. – Вип. 17. – Д. : ДНУ, 2008. – С. 140-144.
5. Мороз Ю.В. Творча активність особистості і закономірності її розвитку в онтогенезі / Ю.В. Мороз // Практична психологія та соціальна робота. – 2002. – № 4. – С. 58-60.
6. Никитина Г. В., Романенко В. Н. Формирование творческих умений в процессе профессионального обучения / Г.В. Никитина, В.Н. Романенко. – СПб.: Издательство С.-Петербургского университета, 1998. – 168 с.
7. Олійник С.В. Теоретичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя / С.В. Олійник // Наукові записки. – Ніжин : Ніжинський ДПУ, 1998. – С. 40-42.
8. Пономарев Я.А. Психология творения: Избранные психологические труды/ Я.А. Пономарев // Академия педагогических и социальных наук: Московский психолого-социальный институт. – М.- Воронеж: Модэк, 1999. – 480 с.

The article analyzed psychological, pedagogical, methodological literature on the issue of research. The definition of the term “activity”, “creative activity” are different views in determining the essential features and characteristics of this complex personality formation, concrete structural components that form a creative activity, criteria and levels of its formation in students. Analysis of specific professional training of students and based on the analysis of achievements of domestic and foreign psychology revealed different approaches to study the formation of creative activity as an important characteristic of modern teacher professionalism.

Keywords: creative activity, intellectual activity, professional orientation, creativity, creative professional activities.

Отримано: 21.02.2012 р.